

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Любомир Ганчев Тенекеджиев

За качествата на представените от гл. асист. д-р Клара Асенова Стаматова монография на тема: „Ислямската представа за Иисус Христос (православно-богословско изследване)“ и друга научна продукция, за участие в конкурс за доцент по 2.4. религия и теология (История на религиите), обявен в Д.В. бр.80/14.10.2011 г.

В настоящето становище отбелязвам само основните положителни и отрицателни качества на монографията и останалата представена научна продукция, и давам своята крайна оценка. Предвид ограниченията за обем, поставям акцент върху забелязаните слабости.

1. **Заглавие:**

Ясно и прецизно формулирано. То фокусира вниманието върху един основен въпрос, лежащ в крайното различие между двете монотеистични религии - християнство и ислям. Съдържанието му очертава конкретен периметър за научни търсения. Заложеният в него изследователски проблем отговаря на съвременните интереси в богословските среди.

2. **Структуриране на труда:**

Представеният труд е разработен в три почти равностойни по обем глави, предхождани от предговор и увод, и последвани от заключение, списък на съкращенията и използвана литература. Структуриран е балансирано и в традицията на богословските научни изследвания.

3. **Поглед към отделните единици от съдържанието:**

- ***Предговор:***

Предложеният текст отразява личната убеденост на автора относно необходимостта от задълбочен и цялостен анализ на исляма през призмата на християнското богословие.

- ***Увод:***

Този раздел се спира върху целите и изследователските методи при разработване на трите "основни проблемни ядра", които са обособени в отделни глави на представения текст. Направен е и анализ на по-важните съществуващи научни изследвания от различни автори и на основните техни концепции. Този раздел се вписва добре в общия контекст на представения труд.

- ***Глава I. Основи на ислямската вяра и етос:***

Тази част от съчинението представлява исторически поглед към Арабия в доислямския период, и постепенния преход от политеизъм към монотеизъм. Тук са посочени и някои основни структурни характеристики на ислямската вяра. Като цяло тя хвърля светлина върху реалностите и религиозната среда в региона в периода около възникване на исляма като религиозно учение. Текстът е интересен, но стои малко встрани от избраната тема.

- ***Глава II. Коранични основания и доктринални аргументи за отхвърляне личността на Богочовека:***

Тук са представени основните доктринални аргументи на исляма противостоящи на идеята за Богочовечеството. Това е отразено основно в т. 2 на тази глава, която реално въвежда към главната цел на изследването, и би се вписвала чудесно, като начало на тази глава. Добре би било непосредствено след нея да се разгледа мястото и разбирането за Мариам в кораничния свод. Както е отбелязано на стр. 144 - 146 Мариам има своето място и значение в ислямската вяра, а в християнски аспект христологичната проблематика пряко кореспондира с мариологията. Добре би било именно тук този въпрос да бъде разгледан пълноценно.

- ***Глава III. Исус Христос и ислямът - доктринални различия в съпоставителен план и критичен анализ:***

Централна част на предложения текст. Разработена последователно. Добре аргументирана. Сполучливо са съпоставени ислямската доктрина и православното възприемане за личността на Иисус Христос. Интерес представлява съпоставителният анализ на т. нар. авраамични религии, и направения критичен анализ в православен аспект. В т. 4 "Христовата смърт на кръста - победа на страдащата любов" акцентът леко е изместен от ислямската представа за Иисус Христос в посока разбирането им за Аллах.

▪ ***Заключение:***

Заключението, макар кратко, е сполучливо. Трябва да се има предвид наличието на изводи след всяка глава.

▪ ***Списък на съкращенията:***

Полезно за читателя и отговаря на изискванията.

▪ ***Използвана литература:***

Използвани са достатъчно извори, както и критична литература на кирилица и латиница.

4. Оценка:

Представеният труд е интересен и отговаря на изискванията за научна разработка. В голяма степен изчерпва поставените задачи. Текстът е четивен и в същото време научно издържан. Правилно е използвана богословската терминология. Ползвана е много литература на кирилица и латиница, и достатъчно изворов материал. Цялостният прочит създава убеждението за задълбоченост, богословска ерудираност и добър интелект на автора.

Като се имат предвид изброените пропуски и цялостното добро впечатление при задълбочен прочит на представения труд от гл. асист. д-р Клара Асенова Стаматова на тема: „Ислямската представа за Иисус Христос (православно-богословско изследване)“, и останалата предложена продукция, обективно и безпристрастно си позволявам да го оценя положително.

София

10.02.2012

Доц. д-р Л. Тенкеджиев